

קבצי הערות התמימים ואנ"ש בלקו"ש חלק י"ט שיחה ג' לפרשת ראה

קובץ הערות התמימים ואנ"ש לוד גליון ח (תשל"ח)

ז. בלקו"ש ראה ש.ז. מקשה עה"פ "כי יסיתך אחיך בן אמך או בןך או בתך או אשת חיקך או רעך אשר כנפשך בסתר לאמר נלכה ונעבדה אלוהים אחרים גו"פ" מדוע אינו מונה "אמך" "אחותך" וכו' עיי"ש. ומבאר בס"ג שהרי רש"י כבר כתב כמ"פ הכלל "דיבר הכתוב בהוה ובהערה 12 ע"ז "משפטים כא, כח. כב, יז. כא, ל. וראה בארוכה לקו"ש ח"ו שיחה א' לפ' משפטים על השינויים והצורך בכל הפירושים".

וגם בפסוק זה גופא על המלה "בסתר" מפרש רש"י "דבר המתוב בהוה שאין דברי מסית אלא בסתר" ועד"ז ההוה והרגיל הוא שה"יסיתך" יהי' דוקא ע"י אלו שמנויים בפרשה, עיי"ש. ובהערה 15 ע"ז: "ובפרט שהכתוב נאמר בסגנון של סיפור שבזה יותר מסתבר לומר שהוא מצד "דבר הכתוב בהוה". ראה לקו"ש שם ס"ז.

ובהערה 35 עכ"ל.

והנה בס"ז שם מחדש דבמקום שהכתוב מביא דוגמא באופן של סיפור כמו "וכי יריבוך אנשים וגו'" "וכי יכה איש את ענדו גו' בשבט" פשוט שמה שהביא דוגמא אחת הוא רק בכדי לתאר את המאורע באופן היותר רגיל, ובזה אי"צ רש"י לפרש כלום. משא"כ כשהכתוב מביא דוגמא בצורה של דיין וכו' עיי"ש.

ובהערה 35 "הכלל" דבר הכתוב בהווה" שייך לאמרו לכאו', כאשר ה"הוה" הוא בהמאורע (ולא בהציווי והדין שצ"ל בדיוק ביותר כמובן) וכמו: "מכשפה (לא תחי")", "שה"הוה" הוא בענין ד"מכשפה" - שהנשים מצויות מכשפות (ולא בהציווי "לא תחי") שאז מובן מ"ש (בנוגע לעושה והישוף) "מכשפה" - אף שהציווי הא גם בנוגע למכשף. משא"כ בנדו"ד, דאף שאלמנה ויתום דבר מצוי הוא לענותם, הרי בהכתוב "אלמנה ויתום לא תענוך" ה"הוה" נתענין הוא בענין הציווי, והציווי הוא בנוגע לעינוי דכל אדם, ולכן קס"ד שאין סברא לומר שהציווי "אלמנה ויתום לא תענוך" כוונתו - לא תענוך לכל אדם. עכ"ל.

ולכאו' הכוונה בזה שמציין לס"ז והערה 35 דלקו"ש משפטים, הוא בנדו"ד "מסית", ה"הוה" הוא בחלק הסיפורי וכי יסיתך וגו'" ולא בציווי שכתוב אח"כ "לא תאבה אליו וגו'" "כי הרוג תהרגנו וגו'", ובכי האי גוונא הרי מובן ש"דבר הכתוב בהוה" גם ללא פירוש רש"י, ע"ד מ"ש "וכי יריבוך וגו'" ויכה יכה וכו' בשבט וגו'".

ברם אינו מסתפק בציון לס"ז לחוד. דשם הרי ה"הוה" הוא (כלשון הערה 35) בהמאורע ולא בהציווי משא"כ בנדו"ד, ה"הוה" הוא בהציווי "מסית" ע"י אנשים מסויימים אלו שרגילים לעבור על הציווי, ע"ד "אלמנה ויתום לא תענוך". וי"ל שלכן מציין להערה 35 דשם מבאר דגם בכי האי גוונא ד"הוה" הוא בציווי, כבר פירש"י ששייך לומר ע"ז "דיבר הכתוב בהוה", ולכן מובן שפיר גם בעניננו דזה שהביא הכתוב "אחיו" "בנו", הוא משום ש"דבר הכתוב בהוה" וכו'.

אלא דלפי"ז צ"ע מדוע מפרש רש"י עוה"פ (לאחר שלא פירש ש"הוה" "אמך" וכו' אלא שדבר ב"הוה", משום שסומך על מה שפי' בפ' משפטים וכנ"ל) על המלה "בסתר" שהוא משום ש"דבר הכתוב

בהוה", והרי כמבואר בהערה הנ"ל דומה נדו"ד למ"ש בס"ז (לקו"ש משפטים): שבחלק הסיפורי מובן גם ללא פירוש רש"י.

והנה בגליון יב(כד) נ.י. כתבתי לתרץ דהיות שיש מקום לחלק בין מסית בסתר שאז דבריו מתקבלים יותר לבין מסית לעין כל, וכדמובא סברא זו בהערה 15 דלקו"ש משפטים עיי"ש. לכן צריך רש"י לחדש שגם בכה"ג אומרים "דיבר הכתוב בהוה". אולם לפי"ז צ"ב מדוע סומך רש"י (על מ"ש במשפטים) במ"ש (לפני המלה "בסתר") "כי יסיתך אחיך וגו'" והרי גם בזה יש לחלק באופן ההשפעה בין (וכדמובא בשיחה) מסית ע"י אחיו או ע"י אמו, ועו".

ואולי י"ל דהיות שסו"ס כותב רש"י בפסוק זה גופא "דיבר הכתוב בהוה" שפיר י"ל שרש"י סומך ע"ז שיכתוב אפי' לאח"ז, - וחידוש זה שרש"י מוסך עמ"ש לאח"ז בפסוק א', כמדומני שמובא בשיחות כ"ק אד"ש וא"ש.

הרב שלום ד. הכהן

נחלת הר חב"ד